

Hollywood i fiktionen

Hollywood – byen og filmindustrien – har fungeret som emne og som baggrundsmiljø i en lang række film, af hvilke næsten alle er produceret i Hollywood, og i utallige litterære fiktionsværker – romaner, noveller, skuespil.

HOLLYWOOD-ROMANERNE

I de mere ambitiøse litterære skildringer af filmbyen, fremtræder Hollywood som symbolet på det guld, moderne Amerika, et billede på en destruktiv, sjælløs kulisser-verden. Drømmen om at komme vestpå til »illusionernes by« og skabe sig en stjernekarriere, fremstilles som den klassiske amerikanske drøm om succes, rigdom og magt. Som regel kommer drømmen uhjælpeligt til kort, ender i frustration og desillusion, enten i desperat fattigdom eller i indholdsløs materiel rigdom. Filmindustrien bliver en model på det åndløse kapitalistiske konkurrence-samfund, hvortil de naive og de ærgerrige lykkejægere drager, opfyldt af optimistiske karrieredrømme, jf. titler som »Reach for the Stars« (Calder Willingham), »Hope of Heaven« (John O'Hara), »Most Likely to Succeed« (John Dos Passos); men drømmene vendes i reglen til bitterhed og skuffelse – »The Disenchanted« (Budd Schulberg), »Portrait of the Damned« (Richard McKaye), »Naked in a Cactus Garden« (Jesse Lasky) – og til sidst må drømmerne erkende over for sig selv: »I Should Have Stayed Home« (Horace McCoy).

Hollywood-romanen er en ret omfattende genre. Carolyn Sees bibliografi (i Bulletin of Bibliography, vol. 24, no. 9, Boston 1966) omfatter hen mod 500 titler, af hvilke størstedelen tilhører triviallitteraturen. De tidligste Hollywood-romaner er Charles van Loans historier om »Buck Parvin and the Movies« fra 1917 og Harry Wilsons »Merton of the Movies«, en roman fra 1922 om en købmandsmedhjælper, der drømmer om at blive stjerne. Den blev dramatiseret samme år af George S. Kaufman og Marc Connelly og filmatiseret i 1924 og 1932. Det er dog først fra midten af 30'erne, at genren får sit store opsving – i kvantitativ henseende. Relativt seriøse romaner som Olga Rosmaniths »Picture People« (1934), Liam O'Flahertys »Hollywood Cemetery« (1935) og Horace McCoy's »They Shoot Horses, Don't They?« (1935) etablerede genrens typiske træk, og med Wests »The Day of the Locust« (1939) og Scott Fitzgeralds »The Last Tycoon« (1941) får genren sine første – og nogle af sine få – hovedværker.

I romaner som »The Magic Lantern« (Robert Carson), »The Squirrel Cage«

(Edwin Gilbert), »Cast of Character« (Al Morgan), »What Makes Sammy Run?« (Budd Schulberg) og »Of Cheat and Charmer« (Elliott Nugent) gives en forholdsvis bred skildring af filmmiljøet med hovedvægten lagt på de redegørelser for magtintriger og karriererace, der hører til genrens faste bestanddele. I en meget stor gruppe Hollywood-romaner er disse temaer imidlertid kombineret med skildringen af de erotiske udskjelset, som angiveligt flourer i filmkredse. En lang række romaner, der rangerer fra det ambitiøst litterære (Norman Mailers »The Deer Park«) til det semi-pornografiske (Herbert Kastlers »The Movie Maker«), demonstrerer, hvorledes karriere, magt og sex altid er uløseligt sammenknyttede begreber i Hollywood. Hovedparten af

Nathanael West.

disse romaner synes, som så mange nyere amerikanske trivialromaner, at have taget forbillede i Harold Robbins' romaner, der med deres slagkraftige blanding af vold og sex er blandt litteraturhistoriens allerstørste salgssucceser. Robbins' egen »The Dream Merchants« fra 1949 fortæller, på baggrund af filmindustriens udvikling fra 1908 til 1938, om stærke, handlekraftige mænd, som skaber »drømmefabrikken« og ind imellem undervinger smukke kvinder. I romaner som »Prince Bart« (Jay Richard Kennedy), »The Oscar« (Richard Sale), »Naked in Babylon« (Gwen Davis), »Upbeat« (Irving Shulman), »The Star« (Allan Nixon) og »The Flesh Merchants« (Bob Thomas) afsløres fiktive stjerners og producenters skandaløse, promiskuøse privatliv. Undertiden er fiktionen endda så tynd, at den helt tilfældige lighed med autentiske personer bliver påfaldende, hvilket er tilfældet med nøgleromaner som »The Symbol« (Alvah Bessie) om Marilyn Monroe, »The Exhibitionist«

(Henry Sutton) om Fonda-familien og »Location« (Russell O'Neil) om Ali MacGraw, Bob Evans og Steve McQueen.

En anden stor gruppe af romanerne kombinerer skildringen af filmbyen med en kriminalistisk intrige. Filmmiljøets uvirkelighed danner ofte en effektiv baggrund for forbrydelsernes virkelighed: »I Wake Up Screaming« (Steve Fisher), »Death 'Out of Focus« (Bill Gault), »Death in a Bowl« (Raoul Whitfield), »Death on Location« (William R. Cox), »Murder in Hollywood« (Cromwell Gibbons), »Lights, Camera, Murder« (John Shepherd), »The Little Sister« (Raymond Chandler).

En del af filmmiljøets egne folk har i tidens løb skrevet fiktion om Hollywood: Elliott Nugent (»Of Cheat and Charmer«), George Sanders (»Crime on my Hands«), Ben Hecht (»I Hate Actors!«), Samuel Fuller (»Burn, Baby, Burn«), Richard Brooks (»The Producer«). Men ellers er de vægtigste bidrag til fiktionslitteraturen om Hollywood leveret af forfattere, som nødtvungent har arbejdet som manuskriptforfattere en overgang eller som har oplevet Hollywood i forbindelse med filmatiseringen af en af deres romaner. Irlænderen Liam O'Flaherty (der fik filmatiseret sin »The Informer« af John Ford) kvitterede med den bidske satiriske »Hollywood Cemetery«; englænderne Aldoux Huxley og Evelyn Waugh gav lignende skildringer i henholdsvis »Ape and Essence« og »The Loved One«. Til samme gruppe hører Scott Fitzgeralds ufuldførte »The Last Tycoon«, Nathanael Wests »The Day of the Locust«, Budd Schulbergs strugler-historie »What Makes Sammy Run?« og »The Disenchanted«, om Fitzgeralds sidste år i Hollywood, John O'Haras »Hope of Heaven« og »The Big Laugh«, om stumfilmtidens Hollywood, William Saroyans »Rock Wagram« og Gavin Lamberts »Inside Daisy Clover«, om en Hollywood-teenager. Andre betydelige Hollywood-romaner er Dos Passos' kritiske »Most Likely To Succeed«, Norman Mailers »The Deer Park« (som også er dramatiseret) og Joan Didions »Play It as It Lays« om en kvindelig stjernens ruin og undergang.

Dertil kommer noveller af Scott Fitzgerald (»The Pat Hobby Stories«), Ben Hecht (»Concerning a Woman of Sin«), James T. Farrell (»\$ 1.000 a Week«), William Faulkner (»Golden Land«), Gavin Lambert (»The Slide Area«) og skuespil som Clifford Odets' »The Big Knife«, Bella & Samuel Spewacks' »Boy Meets Girl« og George S. Kaufmans & Moss Harts »Once in a Lifetime«.

»Of such mobs are the followers of fascism made«. Men også her har Schlesinger ønsket at tydeliggøre. Når personerne går i biografen ser de således newsreels med selveste Hitler, den stygge Adore kalder flere gange Homer for »Nazi spy«, og Tod siger, temmelig umotiveret, »Jawohl, brave leader« til sin chef. Og for rigtig at vise massebevægelsernes svindel har Schlesinger indsat en lang, anstrengende sekvens, hvor hovedpersonerne er til det helt store vækkelsesmøde med Geraldine Page som religiøs fup-demagog.

Satiren over Hollywood-miljøet gnistrer af vid i Wests skildring af filmoptagelserne af slaget ved Waterloo, som i dette tilfælde ikke blot betyder et sammenbrud for Napoleons tropper, men for hele hæren af filmstatister, idet den mægtige dekoration braser sammen under dem: »It was the classic mistake, Tod realized, the same one Napoleon had made... the whole hill folded like an enormous umbrella and covered Napoleon's army with painted cloth«. Schlesinger har åbenbart opfattet episoden som et alvorstungt forvarsel om den sluttelige katastrofe, episoden er i hvert fald instrueret som en hel lille humorløs katastrofefilm. I det hele taget fungerer filmen kun mådeligt som Hollywood-skildring. Der redegøres omstændeligt og uelegant for kynismen og uoprigtigheden i filmmiljøets kulisse-verden, og Hollywood fremstår overraskende som et kedeligt og livløst sted.

Slutsekvensernes voldsomme optrin lykkes dog relativt godt i filmen. Der begyndes med massernes murren, der både kan være begyndelsen til ekstatiske jubel eller til sanseløst myrderi. Og de dæmoniske undergangsfantasier opruller effektivt: palmer og telegrafpæle står i lys lue, jorden ryster, husene skælver. Goya-billedet, det makabert-groteske karnevals-billede »Sardinens begravelse«, som Schlesinger lydigt har hængt op på Tods væg, bliver, ligesom skitserne til Los Angeles-filmene, levendegjort i Tods fantasi, og snart løber Goyas grinende dødningemasker og skitsebladens panikslagne døds-kandidater rundt i de brændende gader.

Romanen slutter ildevarslende med Tods afsindige hylene. I filmen tilføjer Schlesinger en meningsløst sentimental slutvignet: dagen efter vil Faye besøge Tod, men han er rejst, værelset er tomt; det eneste vidnesbyrd, han har efterladt sig, er en rød rose, stukket ind i en revne i væggen. Faye, som pludselig er angerfuld og rørt, knuser en tåre. Det er en urimelig forfladigelse af Wests fortælling. Men man er jo vant til lidt af hvert, når de hollywood'ske græshopper går på plyndringstogt i litteraturen.

^{*}) Ifølge Jay Martins omfangsrige biografi, »Nathanael West - The Art of His Life«, 1970, skrev West 28 filmmanuskripter. I nogle tilfælde drejer det sig om helt selvstændige manuskripter, i andre tilfælde om medarbejderskab på løbende projekter. 16 af disse manuskripter blev realiseret (i de med stjerne markerede er West krediteret på forteksterne): »Ticket to Paradise« (1936, Aubrey Scotto), »Follow Your Heart« (1936, Aubrey Scotto), »The President's Mystery« (1936, Phil Rosen), »Jim Hanvey - Detective« (1937, Phil Rosen), »It Could Happen To You« (1937, Phil Rosen), »Rhythm in the Clouds« (1937, John H. Auer), »Ladies in Distress« (1938, Gus Meins), »Born To Be Wild« (1938, Joe Kane), »Gangs of New York« (1938, James Cruze, G-mænd arbejder), »Orphans of the Street« (1938, John H. Auer), »Five Came Back« (1939, John Farrow, Kun fem kom tilbage), »The Spirit of Culver« (1939, Joseph Santley, Kammerater i uniform), »I Stole a Million« (1939, Frank Tuttle, Jeg stjal en million), »Men Against the Sky« (1940, Leslie Goodwins), »Stranger on the Third Floor« (1940, Boris Ingster), »Let's Make Music« (1941, Leslie Goodwins). Blandt Wests ikke-realiserede manuskripter er en adaptation af Frances Isles' »Before the Fact«, som Hitchcock filmatiserede i 1941 under titlen »Suspicion«, og en adaption af Wests egen »A Cool Million«.

Litteratur:

Margaret Tarratt: »Reflections in a Golden Lens« (i Films and Filming, january 1970 and february 1970).
 Margaret Tarratt: »Hollywood on Hollywood« (i British Film Institutes program).
 Leslie Halliwell: »Hollywood on Film« (i The Filmgoer's Companion).
 Jonas Spatz: Hollywood in Fiction, 1969.
 Carolyn See: »The Hollywood Novel« (i Tough Guy Writers of the Thirties, udg. af David Madden, 1968).
 Carolyn See: »The Hollywood Novel: A Partial Bibliography« (i Bulletin of Bibliography, vol. 24, no. 9, Boston 1966).
 Robert Richardson: »Film and Modern Fiction« (i Literature and Film, 1969).
 Edward Murray: The Cinematic Imagination, 1972.

Herunder en scene fra George Cukors remake af William Wellmans »A Star is Born«. Nederst Gloria Swanson og Cecil B. DeMille i Wilders »Sunset Boulevard«, og nederst til højre Kirk Douglas som producer i Minnellis »The Bad and the Beautiful«.

